

MAJANDUSAASTA ARUANNE

aruandeaasta algus: 01.01.2023

aruandeaasta lõpp: 31.12.2023

sihtasutuse nimi: sihtasutus Eesti Koostöö Kogu

registrikood: 90007081

tänava nimi ja maja number: Toom-Kooli tn 17

linn: Tallinn

maakond: Harju maakond

postisihnumber: 10130

e-posti address: info@kogu.ee

veebilehe address: http://www.kogu.ee

Sisukord

Tegevusaruanne	3
Raamatupidamise aastaaruanne	23
Bilanss	23
Tulemiaruanne	24
Rahavoogude aruanne	25
Netovara muutuste aruanne	26
Raamatupidamise aastaaruande lisad	27
Lisa 1 Arvestuspõhimõtted	27
Lisa 2 Raha	28
Lisa 3 Nõuded ja ettemaksed	29
Lisa 4 Maksude ettemaksed ja maksuvõlad	29
Lisa 5 Kasutusrent	29
Lisa 6 Võlad ja ettemaksed	30
Lisa 7 Sihtotstarbelised tasud, annetused ja toetused	30
Lisa 8 Sihtotstarbeliselt finantseeritud projektide otsesed kulud	31
Lisa 9 Mitmesugused tegevuskulud	32
Lisa 10 Tööjõukulud	32
Lisa 11 Seotud osapooled	32
Aruande allkirjad	34
Vandeauditori aruanne	35

Eesti Koostöö Kogu

Tegevus- ja
mõjuaruanne 2023

Sisukord

Eesti Koostöö Kogu 2023. aastal 4

Eesti inimarengu aruanne 6

Kollektiivsed pöördumised 9

(Noorte) kodanikuharidus 14

Arutelukultuur 16

Koostas: Eesti Koostöö Kogu

Kujundas: Kaspar Ehlvest

SA Eesti Koostöö Kogu

www.kogu.ee

Eessõna

Käesolev on esimene Eesti Koostöö Kogu tegevus- ja mõjuaruanne.

See on püüdlus korraga otsa vaadata kõikidele meie tegevustele, näha neid omavahelises seoses, reastada numbrilised näitajad ja koondada tagasipeegeldused ühiskonnast.

Meie erinevat laadi tegevusi – demokraatia arendusest teaduse populariseerimiseni, iseloomustab ühiskondliku muutuse taotlus, mille mõju pole enamasti käega katsutav.

Seni on Eesti Koostöö Kogu tellimisel vaid ühel korral analüüsitud Eesti inimarengu aruannete ühiskondlikku tähendust ja akadeemilist väärtust (vt M.Lauristin, [Taasiseseisvunud Eesti kolm aastakümnet inimarengu luubi all](#), 2021), ent meie teise suure tegevussamba, demokraatia arendus ja Rahvaalgatus.ee, mõju mõtestamine on esmakordne.

Rahvaalgatus.ee on kaheksa aastaga kasvanud niššikeskkonnast rahvusvaheliseks e-demokraatia edulooks. Digitaalne keskkond on lihvinud Eesti inimeste oskusi poliitikas kaasa rääkida – osalemine valimistevahelisel ajal poliitilistes otsustes on saanud tavapäraseks (loe selle kohta lk 10-13). Nii rahvusvahelise kui siseriikliku edu taga pole ainult turvateadlikult arendatud digitaristu ja digipädevad kodanikud, vaid ka meie ekspertide igapäevane töö osapooltega (vahel ka demokraatiavalvuri roll). Loodan, et riik leiab lähiajal meie demokraatias olulisi funktsioone täitvale Rahvaalgatus.ee-le kestliku rahastusmudeli.

Sisuline kaasamine ja ärakuulamine mõjutab inimeste vaimset heaolu (vt EIA 2023 põhisõnumid). Arutelukultuuri ei paranda seaduse ega digivahenditega. Just seetõttu oleme teadlikult panustamas ka avaliku sektori kaasamis- ja dialoogioskuste parandamisse.

Eesti Koostöö Kogu on nagu Aatomik, ise väikene, aga jõud on suur. Esimest korda üle aastate oli 2023. aastal meil kontoris tööl neli inimest: juhataja, kommunikatsioonijuht ja kaks demokraatia valdkonna eksperti. Juhatusel nõu ja tuge andmas kuus nõukogu liiget.

Loodetavasti saab taoline tegevusaasta kokkuvõtmine ja mõju mõtestamine meie jaoks traditsiooniks.

Kairi Tilga
Juhataja

Rahvaalgatus.ee tõi The Innovation in Politics Awards 2023 nominatsiooni Eestisse.
Fotol: Eesti Koostöö Kogu kontor

Eesti Koostöö Kogu 2023. aastal

Eesti Koostöö Kogu (EKK) on Vabariigi Presidendi asutatud mõttekoda, mis tõstatab valdkondade üleseid ja riigi arengut pikaajaliselt mõjutavaid teemasid; arendab kodanikuühiskonda, avatud valitsemist ja osalusdemokraatiat.

Oma 2023. aasta tegevuses lähtusime [har-tast 2021-2024](#) ning Eesti inimarengu aruannete [põhisõnumitest ja ettepanekutest](#). Täidame oma eesmärgid riigieelarveliste vahendite, projektitoetuste ja väikeannetuste toel.

2023. TEGEVUSAASTAT raamistas suuresti [Eesti inimarengu aruande 2023 „Vaimne tervis ja heaolu„](#) (EIA) valmimine ja sõnumite esitlemine avalikkuses. Sama oluline kui aruande koostamine oli meie jaoks ka mõjukate jätkutegevuste kaudu EIA populariseerimine – nii inimese, kogukonna kui kohaliku omavalitsuse tasandil.

Lisaks sai 2023. aastal alguse järgmise inimarengu aruande teekond. Sihtasutuse nõukogu koos Vabariigi Presidendiga seadis EIA 2026 fookusteemaks hariduse. Aruande teostamiseks saime tellimuse Haridus- ja Teadusministeeriumilt. Novembris Vabariigi Presidendi poolt avatud sündmus „Millist hariduse teematist inimarengu aruannet on Eestile vaja?“ tõi kokku mõtlema 50 eksperti, kellelt saadud sisend peegeldab ühiskondlikku tellimust.

2023. aastal seitsmeseks saanud Rahvaalgatus.ee jaoks oli aga murranguline rekordite aasta. Platvormil anti aasta jooksul erinevatele kollektiivsetele pöördumistele

rohkem e-hääli (314 000) kui kevadistel [Riigikogu valimistel](#) (312 000). See näitab, et inimesed osalevad aktiivselt poliitikas ka valimiste vahelisel ajal ning Rahvaalgatus.ee kaudu esitatud pöördumised on ühiskonnas juurdunud viis poliitika mõjutamiseks.

Kollektiivsete pöördumiste protsessi kvaliteedi tõstmise ja mõju seiramise eeltööna kaardistasime senise kogemuse. Osa järeldusi ja trende vormistasime [KOGUudistab](#) uudisampside ning arvamusaluste kaudu. E-Eesti narratiivi osana kirjeldasime [osalusdemokraatia faktilehe](#).

Meie jaoks märgiline on ka 6.-7. septembril 2023 Tallinnas toimunud Avatud valitsemise partnerluse üleilmselt tippkohtumisel väljakaasvanud koostöö Soome innovatsioonifondiga Sitra. Kahasse loodav võrdlev raport kollektiivsete pöördumiste protsessist kahes riigis on oluline teejuht 2024. aastal Rahvaalgatus.ee mõju näitamiseks ning meie poolne kutse Eesti riigiteadlastele seda fenomeni uurida.

Et suurendada avalikus sektoris dialoogilist ja kaasavat lähenemist viisime 2023. aastal läbi 2 koolitusprogrammi. „[Kohalike dialoog kohalikus raamatukogus](#)“ andis demokraatiatöökspertidele paremaid oskusi raamatukoguhoidjatele. Esmakordses arenguprogrammis „[Dialoog kogukonnaga](#)“ katsetame dialoogilise lähenemise juurutamist ka omavalitsuste juhtimises.

2023. aastal jätkasime koostööd Korruptsioonivaba Eestiga, et [koolide kaasava eelarve programm](#) jõuaks aina rohkemate

Eesti õpilasteni. 2023. a kevadel lõpetas IV ja sügisel alustas V lend koole. Lisaks lansseerisime Rahvaalgatus.ee juurde kuuluva unikaalse [Demokraatia töövihiku](#), mis pakub

õpikeskkonda, kus noored saavad harjutada aktiivsele kodanikule olulisi digioskusi ja proovida ka ise koolielus kaasa rääkida ning muutusi luua.

EESTI KOOSTÖÖ KOGU – VABARIIGI PRESIDENDI MÕTTEKODA

ÜHISKONNA SEIRE JA DEMOKRAATIA ARENDAMINE

SEIRAMINE JA AVALIKU ARUTELU TEKITAMINE

DEMOKRAATIA ARENDUS

EESTI INIMAREGU ARUANNE

- Protsessijuhtimine
- Sõnumite populariseerimine
- Lahenduste katsetamine

KOLLEKTIIVSED PÕÖRDUMISED

- Rahvaalgatus.ee
- Pöördumiste õiguste rakendamine ja populariseerimine ühiskonnas

ARUTELUKULTUUR

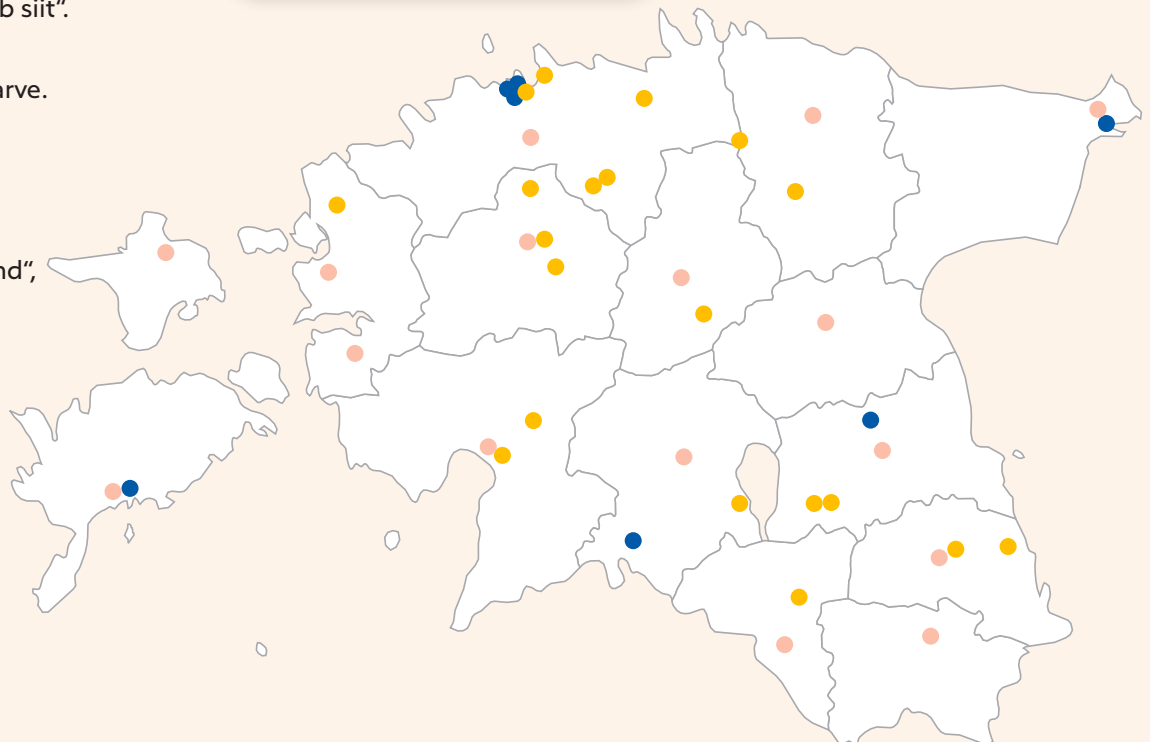
- Dialoogikoolitused avalikule sektorile
- Arutelukultuuri eestkõnelemine ja konfliktiennetus

KODANIKUHARIDUS

- Koolidemokraatias ja noorte kaasamist edendavad programmid

Meie 2023. aasta tegevuste ulatus

- Eesti inimarengu aruanne: koostööpäevakud „Vaimne tervis algab siit“.
- Kodanikuharidus: Koolide kaasav eelarve.
- Arutelukultuur: dialoogikoolitus „Kohalike dialoog kohalikus raamatukogus II lend“, arenguprogramm „Dialoog kogukonnaga“.

Eesti inimarengu aruanne

TEGEVUSED

70
teadlast

80+
meedia-
kajastust

225 000 €
(EKK + Sotsiaalministeerium)

3
Eesti ülikooli + 1 valdkonna
institutsioon (Tervise
Arenge Instituut)

2
Kureeritud
jätkutegevust

Eesti Koostöö
Kogule
kümnes EIA

2020. aasta oktoobris nimetas meie nõukogu järgmise Eesti inimarengu aruande (EIA) teemaks vaimse tervise ja heaolu ning valis selle peatoimetajaks Tallinna Ülikooli prof. Merike Sisaski. **Aruande eesmärk** oli tuua Eesti sotsiaal-, tervise- ja käitumisteadlaste süsteemse käsitlemise abil välja vaimse tervise ja heaolu toimemehhanismid elukeskkonnast (suhte-, digi- ja füüsiline keskkond) ja eluviisist tulenevatele teguritele. Ning pakkuda teaduspõhist vaadet vaimse tervise edendusele ja probleemide ennetusele.

Enam kui kaks aastat kestnud protsessi tulemusel valmis Eesti inimarengu aruanne 2023 „Vaimne tervis ja heaolu“, mida käsitleti **21. veebruaril 2023 Riigikogu suures saalis** riiklikult tähtsa küsimusena.

Tuginedes EIA 2023 ettepanekutele viisime lisaks aruande väljaandmisele ellu ka kaks populariseerivat jätkutegevust: —————>

ETV saatesari „[Selge pilt](#)“ (Eesti Koostöö Kogu partnerluses Sotsiaalministeeriumi, Tervisekassa ja Tervise Arengu Instituudiga), mille fookuses oli vaimse tervise probleemide ennetus. Sarja eesmärk oli tugineda EIA 2023 peatükkidele ja tõsta inimeste teadlikkust isetoimimisvõime olulisusest (eneseabi, enesehoold, vaimse tervise esmaabi oskused, sotsiaal-emotsionaalsed oskused lastel, emotsionaalse regulatsiooni oskus (stressi korral), säilienõtkus jm). Saatesarja vaatas iganädalaselt otse keskmiselt 53 000 inimest.

MÕJU

EIA peamine eesmärk on tõsta avaliku diskursuse fookusesse valdkondadeüleseid, ühiskonna arengut pikaajaliselt mõjutavaid teemasid, pakkuda andmepõhist terviklikku olukorra kirjeldust ning näidata võimalikke lahendusi. Eestlaste vaimne tervis ja heaolu on üks selliseid.

Kuidas aga mõõta Eesti inimarengu aruande mõju? Me vaatame mõju kolmel tasandil: teema käsitlemine ja aktuaalsus avalikus arvamusruumis (seirame meediat); meie populariseerimistegevuste mõju (tagasisideküsitlus ja kvantitatiivsed numbrid) ning aruande sisu käsitlemine ja edasiarendus uutes formaatides.

- Avaldamise järgne suur [meediakajastuste arv](#) näitab selgelt, et vaimse tervise käsitlemine läbi keskkondade ja eluviisi vaate ning teadlaste ettepanekud, pakkusid suurt ühiskondlikku huvi ja käivitasid arutelusid.

Koostöös Sotsiaalministeeriumiga regionaalsete koostööpäevakud „[Vaimne tervis algab siit](#)“. Tuuri eesmärk on viia teaduspõhine vaimse tervise probleemide ennetuse raamistik (EIA 2023 põhisõnumid) üle Eesti kohaliku tasandi praktikuteni. Lisaks soodustada kohaliku tasandi koostööd ja ennetuse mõtestamist läbi keskkondade kujundamise.

Tuur "Vaimne tervis algab siit" numbrites:

Peatoimetaja prof. Merike Sisaskit on läbi aasta korduvalt kutsutud esinema konverentsidele, saadettesse, töötubadesse, kohtumistele, töökohtadesse, omavalitsustesse jne. Lisaks on EIA kõneisikuks ka Vabariigi President Alar Karis, kes viitab oma sõnavõttes ja kõnedes sh [Vabariigi aastapäevakõnes](#) tihti aruandele. Seega EIA üks olulisemaid eesmärke on edukalt täidetud.

- EIA mõju saab hinnata ka kaardistades tegevusi, uusi algatusi, sündmusi, mis on oma sisu saanud just aruandest.
- näiteks toetus VATEK-i 2023. aasta [Vaimse tervise kuu kontseptsioon](#) inimarengu aruandele;
- Tartu Ülikooli eetikakeskuse ja Valga Vallavalitsuse eestvedamisel toimus konverents „[Loo või Loobu](#)“, mis tugines EIA peatükil „Füüsiline keskkond ja vaimne heaolu“;

- [TELIA sotsiaalkampania](#) vanemaealiste üksildusest ja digilõhest tugines EIA peatükil „Digitehnoloogiad ja vaimne heaolu“;
- [Kinoteatri](#) peegeldus edukultusest, läbipõlemisest, töökeskkonna olulisusest peegeldas tervikuna EIA sõnumeid;
- eesti Sotsioloogide Ühingu aastakonverents „Sipelga sagin ja vaimne tervis“.

Meie enda jätkutegevuste mõju:

Tagasisidest meie jätkutegevusele „Vaimne tervis algab siit“ on näha, et raskekaalulise aruande „tõlkimine“ praktikute keelde ja füüsiliste kohtumiste kaudu inspireerimine on oluline, et EIA sõnumid muutust looma hakkaksid. Kogu tuuri mõju ja järeltõlget saame hinnata 2024. aastal.

Tagasiside osalejatelt: „Selline kohtumine on väga tänuväärne – muudate Inimarengu aruande tuimast teadlaste tekstist arusaadavaks nii suurele ringile, mis on suurepärane ennetusmeede. Ja võimaldate kogukonnas sellist kohtumist, mille korraldamisega paraku üldjuhul KOVD ise ei tegele. See on suur panus kogukonnateenuste arengusse“.

Palusime ka ekspertidel hinnata EIA esmast mõju valdkonna arendamisele:

Anniki Lai (Sotsiaalministeeriumi vaimse tervise osakonna juht): „Meie ühine koostöötuur andis kohalikule tasandile seni puuduva raamistiku, mil moel vaimset tervist läbi erinevate keskkondade mõtestada. EIA on andnud sisendit ka vaimse tervise tegevuskavale 2023–2026, mis omakorda on aluseks vaimse tervise osakonna tööplaanidele. Seeläbi kujundavad EIA sõnumid ka järgmiste aastate vaimse tervise valdkonna poliitikakujundust.“

Ott Oja (Vaimse Tervise ja Heaolu Koalitsiooni juht): „EIA paistab olevat oluliselt mõjutanud vaimse tervise alast diskursust. Varasemalt oli EIAs käsitletu hajali paljude eri uuringute vahel ning nende sobiv käsitlus Eesti kontekstis oli hoomatav vaid vaimse tervise valdkonna ekspertidele – lihtsam oli levitada ka väärarusaamu, kuna pädevad tõlgendused ei olnud kättesaadavad. EIA on valdkonna teadmised aga koondanud ning teinud mõistetavaks ja rakendatavaks huvitatud osapooltele, kellest enamus ei tegutse otseselt vaimse tervise vallas. Näen, et EIA mõjul saame ühiskonnas liikuda vaimse tervise probleemide ennetamisega laiapõhjaliselt, kaasates osapooli, kes end varem vaimse tervise mõjutajana ei näinud.“

EIA 2023 peatoimetaja Merike Sisask. EIA esitlus riiklikult tähtsa küsimusena Riigikogu suures saalis. Foto: Erik Peinar

Kollektiivsed pöördumised

TEGEVUSED

157

arutelu
(+53)*

314 000

allkirjastamist
(+172 000)

17 000 €

muud platvormi
ülalpidamiskulud (+3100 €)

58

saadetud
algatust
(+7)

30 361 €

digiallkirjastamise kulu
(+14 931 €)

+33 370 €

annetust
(+16 570 €)

* Sulgudes muutus 2022. aastaga võrreldes.

Rahvaalgatus.ee seitsmes tegevusaasta oli tähelepanuväärne: hüppeliselt kasvas algatustele antud digiallkirjade hulk (ületades 300 000 piiri aastas), meid nomineeriti *The Innovation in Politics Awards* Euroopa parimate demokraatia tehnoloogiate hulka ning pärjati Eesti parima avaandmete taaskasutaja tiitliga. Mastaapne hüpe on tekitanud vajaduse põhjalikumalt analüüsida kollektiivsete pöördumiste mõju ühiskonnas. Teadustööde sütitamise lootes alustasime koostöös SITRA ekspertidega 2023. a sügisel Soome ja Eesti kollektiivsete

pöördumiste võrdleva raporti koostamist.

Rahvaalgatus.ee on kodanike jaoks hetkel ainus toimiv riigi ja kohaliku tasandi poliitilistes otsustes osalemist võimaldav digitaalne keskkond, mida riik ka ise aitab üleval hoida. Seega täheldame portaali igapäevast kasutajatoetööd tehes laiemalt osalusega seotud trende ja kitsaskohti.

Näeme, et meie roll demokraatiaarendajana on lisaks portaali ülalhoidmisele käsitleda

neid suundmusi, et tekitada arutelu ja otsida lahendusi. 2023. aastal toimunud portaali 7. sünnipäeva tähistaval inspiratsioonipäeval „[KOV: kohaliku osaluse võimalused](#)“ vol 2 uurisime koos partneritega, kuidas kohaliku tasandi valitsemist avatumaks ja kaasavamaks muuta. Oma Arvamusfestivali arutelus „[Kuidas murda kodanike ja riigi patiseisud?](#)“ võtsime uurida, kuidas ennetada kogukonna ja võimu konflikte ning kes peaks aitama luua paremat arutelukultuuri.

Lisaks alustasime koostööd e-Eesti esitluskeskusega, mille raames toimus arutelu „[Rahvaalgatus kui digitaalne meeleavaldus](#)“ ning valmis uus e-riigi esitluse portfelli kuuluv [faktileht](#).

MÕJU

Kasutajanimbrite hüppeline kasv ja algatuste teemade mitmekesisus viitab sellele, et ühiskond on uuenduse omaks võtnud ja see levib massidesse. Valimiste vahelisel ajal otsustes kaasa rääkimine on saanud inimeste igapäevademokraatia osaks.

Mis on aga ühe algatuse mõju, on esimesi küsimusi, mida kollektiivsete pöördumistega kokku puutuvad inimesed küsivad.

Kui mõjuna määratleda ainult muutust seadusandluses, võib Rahvaalgatus.ee kaudu Riigikogule saadetud algatuste osas teha üldsõnalise järelduse - ca kolmandik algatustest lükatakse komisjonide poolt tagasi ja sama palju lahendatakse nõ muul viisil.

Lisaks kohalikule ja riigi tasandile, oleme Euroopa kodanikualgatuse infopunkt ja populariseerija Eestis. Selle raames osalesime 2023. aastal kodanikualgatuse päeval Brüsselis ning korraldasime Arvamusfestivali arutelu „[Euroopa kodanikualgatus – osalusrevolutsioon ELis](#)“.

Rahvusvahelisele koostööle andis uue tõuke septembris Tallinnas toimunud Avatud valitsemise partnerluse (AVP) üleilmne tippkohtumine, kus me korraldasime töötoa, osalesime aktiivselt terve nädala jooksul toimunud sündmustel ja vestlustel ning alustasime koostööd Sitraga. Lisaks valiti meie ekspert ka AVP muutuste juhtide koostööprogrammi (OGLC).

Otsene seadusandlik muutus toimub harvem või seda on keeruline kinni püüda (nt võib peale menetlust komisjonis järgneda pikk sündmuste jada, mille seost hiljem algatuse mõjuna on keeruline tõestada).

Seadusandliku muutuse määra väljatoomine on puudulik lähenemine mõjule ja seda eriti rahvusvahelises võrdluses. Kollektiivsete pöördumiste mõju pole seega lineaarne ja kohene.

Sagedamini kui seadusandliku muutuse saavutamine, kujundavad algatused ümber arutelu parlamendis ja ühiskonnas laiemalt. Neid kajastatakse meedias ja nende kaudu tõusetuvad vaatenurgad (hääled), mis oleksid

algatuseta jäänud otsuse tegemise kaalumisel allaesindatuks.

Algataja „Ilma meediata on keeruline – nende osa on väga oluline.“

Rahvaalgatuste mõju saab vaadata ühe kollektiivse pöördumise löikes või analüüsida kollektiivsete pöördumiste õiguse mõju teravikuna ning digitaristu rolli selles.

Rahvaalgatus.ee platvormil võib märgata erinevat tüüpi algatuste esinemist. Järgnev tüpoloogია on esimene püüdlus algatuse kategoriseerida. See on edasi arendamist vajav ideestik, mis tulevikus annab mõjuhindamisele vundamendi.

- **Professionaalne huvikaitse**, millel on huvikaitseorganisatsiooni poolt rahastus ning algatus ja selle kampaania on osa laiemast protsessist. Siin tegeletakse pikaajaliste inim- ja loomaõiguste ning keskkonna teemadega, mis ei ole tingimata peavoolu jõudnud.
- **Digitaalsed protestid**, mille põhieesmärk on avaldada meelsust poliitilise otsuse või isiku suhtes. Need võivad tõukuda vastuolulistest poliitilistest otsustest või välisest kriisidest. Konkreetne seadusandliku muutuse ambitsioon on sellistel algatustel vähene. Tegu on ühiskondliku temperatuuri mõõtvate algatustega, mis võimaldavad rahumeelselt (digiallkirjaga) protestida ja toimivad omamoodi ventiilina.
- Siinkohal on oluline rõhutada, et tugeva digitaalse identiteedi tõttu ei ole võimalik

populistidel portaalis luua näiliselt populaarseid algatuseid, mida saaks mõjutada valeidentiteetide ning kampaaniatega. Igale algatustele saab e-ID kasutades anda ühe hääle.

- Teiseks on põhiline otsuse koht, kuhu suunata need algatused, millel ei ole ka teoreetilist võimalust seadusandlikuks muutuseks – eelkõige nt **tipp-poliitikute (umb)usaldusavaldused**. Nende lükkamine ebaturvalisse digitaalsesse ruumi, kus on oht toetajate identiteedivargusteks ning profileerimiseks, oleks demokraatia arendamise osas lühinägelik.
- **Välja jäetud ja marginaliseeritud hääled** tulevad esile seaduseelnõu või ka koalitsioonilepingu protsessis. Välja joonistuvad teemad, mis vajavad riigi või kohalikul tasandil põhjalikumat arutelu. Erinevalt digitaalsest protestist on nendel algatustel konkreetnes seadusandlikus protsessis oma seisukohade nähtavale toomise soov. Siin tuleks mõju osas tähelepanu osutada avaliku debati käivitamisele ja diskursuse muutustele teema käsitlemisel. Kohene seadusandlik muutus on poliitilise tahte puudumise tõttu pigem harv, kuid pikema ajaraami sees on asjakohane püstitada hüpotees, et algatusel on seadusandliku muutuse toimumisele olnud määrav/oluline mõju.

Algataja „Selles (seadusloomeprotsessis – EKK) oli ebamõistlikkuse moment ja mingisugune tunnetuslik valulävi ületati sellise seadusloomega. Ootan riigilt, et kui meil on kokku lepitud hea õigusloome põhimõtetes, siis neid järgitakse.“

- **Rohujuure kodanikualgatus** jääb oma kvaliteedilt alla professionaalsele huvikaitsele, kuid nende taotlus on selge. See grupp pakub erilist huvi, kuna siin on osalised organiseerumata ja seni ühiskondlikes teemades kaasa rääkimisel passiivsed. Kuigi algatuste kvaliteet ja oma seisukohade esitlemine komisjonis jääb kohati kesiseks, tuleks demokraatia arendamist silmas pidades inimesi julgustada ning panustada kodanikuharidusse.

Algataja „Astuda vastu kogu poliitilisele kogukonnale nõudis omajagu julgust. Pärast muidugi selgus, et sugugi mitte kõik poliitilised jõud ei kiitnud seaduseelnõud sisulises mõttes õigeks.“

Kuna õiguse praktika on tänu taristule nähtav pea seitse aastat, on võimalik jälgida ka aktiivsete algatajate poliitilist karjääri. Inimesed teevad muutuse oma elus - on näited nii valimistel edukalt osalemisest kui ka professionaalse huvikaitse tööga jätkamisest.

Kollektiivsete pöördumiste õiguse laiema mõju osas tuleb ära märkida veel usalduse tõus valitsejate vastu, avalikkuse teadlikkuse kasv teema osas ning huvikaitsete ja esindajatevaheline sisulisem dialoog. Suures osas on õiguse soovitud mõjud ära toodud seadusloomeprotsessi käigus avaldatud seletuskirjades, aga ka erinevates osalisdemokraatiat käsitlevates raportites. Mil määral need mõjud on meie ühiskonnas avaldunud, tuleb alles välja uurida. Täiesti uurimata on ka soovimatud mõjud.

Kohaliku tasandi mõju:

Kuna protsessid on pikad, siis kohalikul tasandil hakkavad esimesed muudrid alles ilmnema. Kuigi kollektiivsete pöördumiste õigus kohalikul tasandil on olemas 1993. aastast, puudub meil enne Rahvaalgatus.ee KOV suuna lanseerimist (2020) info või andmestik, kuidas seda õigust on varasemalt rakendatud.

2023. a kõige mitmekülgsemat analüüsi võimaldab kohalike algatuste laine, mille toonud esile rahvastikuprotsessid ja riigi majanduslik olukord ning sellest tulenev [kooli-, aga ka rahvamajade ja raamatukogudevõrgu ümberkorraldamise vajadus](#). 2023. aastal oli Rahvaalgatus.ee-s rohkem kui kümme algatust, millega protestiti otsuste vastu sulgeda kohalikke koole, kogukonnakeskusi või raamatukogusid.

Lääneranna vallas olid kohalikud elanikud esitanud aastatel 2020–2023 seitse algatust, paludes omavalitsusel uuesti kaaluda otsuseid kohalike koolide ja lasteaedade ümberkorraldamise või sulgemise osas. Kõik algatused jäid kas ootele või lükati tagasi. Selle taustal koostas kohalik kogukond 2023. aasta aprillis juba Riigikogule suunatud algatuse, milles paluti parlamendil kaaluda meetmeid, et toetada maapiirkonna kogukonnakoolide säilitamist. Algatus kogus 2116 toetusallkirja ja esitati parlamendile. Parlament otsustas arutada seda olulise riikliku tähtsusega küsimusena ning palus Haridusministeeriumil välja töötada poliitikameede, et toetada väikeste maakoolide ellujäämist praeguse koolisüsteemi rahastamiskavas. Selle tulemusena loodi meede, mis subsideerib maapiirkondade omavalitsusi, kes on valmis säilitama väikeseid kuueklassilisi algkoole elurajoonide lähedal.

On tõenäoline, et ka tulevikus toovad ühiskonda mõjutavad suured muutused kaasa keerulisi valikuid just kohalikul tasandil. Praktika näitab, et inimeste kaasamata jätmine otsustesse toob kaasa konflikte ja kollektiivseid pöördumisi.

„Rahvaalgatusest oli palju kasu, see tagas mulle kogukonna esindajana sissepääsu teatrietendusele nimega „Lääneranna volikogu istung“.

„Algatus aitas kokku koguda inimesed, kellele läheb korda Varbla kooli saatus.“

Taristu mõju:

Lisaks kollektiivsete pöördumiste õiguse rakendusele digiriigile kohasel viisil, annab Rahvaalgatus.ee taristu ülevaate ka õiguse praktikast tervikuna. See loob olulise tagasisidemehhanismi ühiskonnale tervikuna, mis omakorda hakkab protsessi arendama.

Eraldi tuleks välja tuua avaandmete mõju Riigikogu komisjonide tööle ning üldsusele laiemalt. Tänu avaandmetele on pöördumiste menetlusprotsess vahetult jälgitav suurele auditoriumile, see on nüginud vastuskirjade vormistust tavainimesele arusaadavamaks ning mugavalt kättesaadavaks.

Rahvaalgatus.ee inspiratsioonipäev „KOV: kohaliku osaluse võimalused“ vol 2. Foto: Aron Urb

(Noorte) kodanikuharidus

TEGEVUSED

10

töötuba

452

töötubades
osalenud õpilast

5

kooli

26

ideed

6 800 €

koolide kaasava
eelarve ideedele

1201

antud häält

Lähtuvalt oma põhitegevusest, arendada demokraatiat ja kodanikuühiskonda, ning **Noortevaldkonna arengukava 2021-2035** riiklikust strateegiast, oleme seadnud üheks oma **programmiliseks eesmärgiks** panustada noortedemokraatia arengutesse, et:

- laiendada noorte võimalusi kooli ja kohaliku elu otsustes kaasa rääkimiseks;
- kasvatada aktiivse kodaniku hoiakuid ja pädevusi;
- muuta koolielu kaasavamaks ja avatumaks.

Koos Korruptsioonivaba Eestiga oleme 2020. aastast organiseerinud koolide kaasavat

eelarvet. Selle programmi eesmärk on parandada õpilaste kaasatust koolielu puudutavatesse otsustesse ning võimaldada õpilastele elulist kogemust demokraatias osalemisest. Lisaks lansseerisime 2023. aastal kolme digiharjutuse ja õppematerjalidega **Demokraatia töövihiku** ning korraldasime noortele ja õpetajatele koolidemokraatia inspiratsioonipäeva. Päeva raames tutvustasid noortedemokraatiaga seotud võimalusi ja programme MTÜ Demokraatiatrenn, MTÜ Mondo, Noorte Vabamu, MTÜ Steps, MTÜ Helge Kool, Kogukonnapraktika ja Eesti Õpilasesinduste Liit.

MÕJU

Meie noortedemokraatia alaste tegevuste mõju ilmneb peamiselt koolielu demokraatlikumaks muutumisel ja demokraatias osalemiseks vajalike digipädevuste tõstmisel.

Koolide kaasava eelarve programmis osalenud õpilaste ja õpetajate tagasisidest on selgunud, et koolielus aktiivselt osalevate õpilaste arv 2020/21 õppeaasta lennus kasvas projekti järel **15% võrra**, lisaks tõusis **19% võrra õpilaste arv**, kelle arvates õpilasi alati või tihti kooli jaoks oluliste otsuste tegemisse kaasatakse. Läänemere Gümnaasiumis 21/22 õppeaastal läbi viidud küsimustiku põhjal nägime, et kui enne sekkumist leidis 9,4% õpilastest, et õpilasi ei kaasata oluliste otsuste tegemisse, siis kaasava eelarvestamise järel õpilased seda enam ei tundnud. Tabivere Põhikooli 22/23 kaasavast eelarvest täheldasime samuti, et õpilaste arv, kes tundis, et õpilasi kaasatakse oluliste otsuste tegemisse kasvas **21% võrra**.

Seega tunnevad õpilased tänu kooli kaasavast eelarvest osavõtule, et nad osalevad rohkem koolielu puudutavates otsustes. Need on võtmetähtsusega aspektid demokraatliku koolikeskkonna kujundamisel, et luua soodsad tingimused julgete kodanike kasvulavaks.

Koolide kaasav eelarve.
Tabivere Põhikool.
Foto: Miriam Tõnismägi

„Meile õpetas see noorte soovide mõistmist ning pani mõtisklema selle üle, kas seniseks suurimaks takistuseks pole mitte see, et me ise ei ole täiskasvanutena valmis noori piisavalt usaldama,“ selgitas Eesti Noortevaldkonna ajakirjas **MIHUS**es avaldatud kommentaaris Imavere kooli õppejuht Gerly Lehtmets, kes enda koolis kaasavat eelarvet eest vedas.

Programmis osalenud 7. klassi õpilase sõnul andis projekt võimaluse arendada paremaid suhteid õpetajate ja õpilaste vahel: „Selles programmis osalemine aitab õpilastel tunda, et ka neil on võimu ning nende soovidel ja tegudel on reaalne mõju.“

Arutelukultuur

TEGEVUSED

2x

arenguprogrammi
läbiviimist

11

koolitatud
raamatukoguhoidjat

10

koolitatud KOV
ametnikku

10

kogukonna
dialoogi

112

osalejat

1

strateegiline
partnerlus

2023. aastal jätkasime koos Eesti Raamatukoguhoidjate Ühingu raamatukogutöötajale suunatud dialoogi- ja kogukonna kaasamis- oskuste programmiga. „[Kohalike dialoog kohalikus raamatukogus](#)“ programmis osales 11 raamatukoguhoidjat kümnest erinevast omavalitsusest. Programmi lõppedes viisid osalejad enda valitud teemal läbi avaliku vestlusringi oma kogukonnas (nt teemadel: mida noored vajavad; kuidas raamatukogu jõuab kaugematesse küladesse; kuidas kodukandi elu loodusega rohkem kooskõlas toimima panna, millist avalikku ruumi kogukond vajab jm).

Kokku osales üheteistkümnes arutelu 112 inimest. inimest.

2023. aastal sai Siseministeeriumi strateegilise partnerluse raames alguse mitmeaastane koostöö viie organisatsiooni vahel. Rahvaülikoolide Liit ja MTÜ Maakondlikud Arenduskeskused koostöös Tartu Ülikooli ühiskonnateaduste instituudi, SA Eesti Koostöö Kogu ja OÜ Toimevõimendiga sisustavad ministeeriumi poolt rahastatud „Kogukonnakeskse lähenemisviisi rakendamine 2023–2026“ tegevust. Tegevuse eesmärk

on suurendada Eestis tegutsevate kogukondade võimekust ning elanikkonnakaitse- ja kriisivalmidust ning edendada kohalikul tasandil kogukonnakeskset valitsemisviisi. Partnerluse raames saime sügisel käivitada omavalitsuste juhtivtöötajatele suunatud arenguprogrammi „[Dialoog kogukonnaga](#)“. Programmis osaleb kümme inimest üheksast

erinevast omavalitsusest. Programm lõpeb 2024. aastal.

Arutelukultuuri eestkõnelejana tegime koostööd Soome Instituudiga sündmussarja „Dialoogiring“. Kokku toimus Rahvusraamatukogu ruumides 4 avalikku dialoogiringi, millest võttis osa 35+ inimest.

MÕJU

„**Kohalike dialoog kohalikus raamatukogus**“ programmi otsest mõju saame peamiselt hinnata raamatukogude poolt korraldatud vestlusringides osalenud inimeste tagasiside põhjal. Küsisime osalejatelt, et **mis tunne dialoogist saatma jäi**. Vastustes kõlasid märksõnad: mind kuulati, õhkkond, kaasõpilaste mõtted, klassiga rääkimine ja koosviibimine, kogukondlik kokkoidmise tunne, soe ja mõtteerk õhkkond, uued ideed, tänutunne.

Tagasiside andnutest 79% vastasid, et taolisel viisil peetud dialoogid nende kogukonnas on vajalikud või väga vajalikud. Valik põhjendusi:

- väga vajalikud on kokkusaamised just dialoogi reegleid järgides – see aitab paremini erinevaid seisukohti esile tuua;
- hästi ettevalmistatud dialoogid aitavad probleeme lahendada ning elu kogukonnas paremaks muuta;
- loovad koostööd;
- mõistame rohkem kaaslasi, jäävad ära väärilti mõistmised ja tülid inimeste vahel, kui rohkem mõtiskleda olulistel teemadel.

Mõjuna saame käsitleda ka Viljandi Linna raamatukogu (osales koolitusprogrammis 2022. aastal) ja kodanikuühenduse Loov Viljandi poolt käivitatud uut ühist kogukondlikku sündmussarja „Viljandi dialoogiring“. Dialoogikorraldamise oskused on andnud kohalikele raamatukogule uue rolli: olla sisuline partner kogukonnaühendusele, pakuda neutraalset füüsilist ruumi dialoogide pidamiseks, olla ühendaja.

Kohalike dialoog kohalikus raamatukogus. Türi raamatukogu. Foto: Tiit Reinberg

Levila ja Rahvusraamatukogu kutsusid dialoogikoolituse läbinud raamatukogusid näitama kogukonnafilmi „Trail Baltic. Väljasõit rohelisse“ ja looma filmijärgset dialoogilist vestlusringi. See koostööprojekt on hea näide, kuidas kodu lähedal raamatukogus saavad inimesed kompleksetel teemadel üksteist kuulata ja oma mõtteid väljendada. Ja, et uute oskustega raamatukogud loovad uut partnerlust ja väärtust.

5
raamatukogu
kogukonnakino
seansi

~60
osalejat
kokku

Sündmustesari „Dialogiring“. Foto: Hannele Valkeniemi

Eesti Koostöö Kogu rahaasjad

SA Eesti Koostöö Kogu on toimiv organisatsioon, millel puudub võlg riigi ja kohalike omavalitsuste, samuti lepinguliste partnerite ja teenuseosutajate ees.

Eesti Koostöö Kogu riigieelarveline sihtfinantseerimine:

2019. aastal – 240 082 eurot
2020. aastal – 230 082 eurot
2021. aastal – 230 082 eurot
2022. aastal – 184 066 eurot
2023. aastal – 184 066 eurot

Koos riigieelarvelise toetuse, sihtotstarbeliste toetuste ja annetustega moodustasid Eesti Koostöö Kogu **tulud** 2023. aastal kokku **263 659** eurot.

Sihtasutuse majandusaasta tuleml viimastel aastatel:

2019. aastal 47 056 eurot
2020. aastal -19 942 eurot
2021. aastal 52 486 eurot
2022. aastal -64 826 eurot
2023. aastal -42 865 eurot

Aruandeaasta olulisemad suhtarvud olid järgmised:

Maksevõime üldine tase = käibevara/lühiajalised kohustused = 1,42

Rahaliste vahendite tase = raha ja selle ekvivalendid/lühiajalised kohustused = 1,42

Koostas

Kairi Tilga

SA Eesti Koostöö Kogu juhataja

Muutus algab koostööst!

KO Eesti
GU Koostöö
Kogu

Raamatupidamise aastaaruanne

Bilanss

(eurodes)

	31.12.2023	31.12.2022	Lisa nr
Varad			
Käibevarad			
Raha	98 589	114 839	2
Nõuded ja ettemaksud	5 087	29 550	3
Kokku käibevarad	103 676	144 389	
Kokku varad	103 676	144 389	
Kohustised ja netovara			
Kohustised			
Lühiajalised kohustised			
Võlad ja ettemaksud	14 597	40 154	6
Sihtotstarbelised tasud, annetused, toetused	58 165	34 977	7
Kokku lühiajalised kohustised	72 762	75 131	
Kokku kohustised	72 762	75 131	
Netovara			
Eelmiste perioodide akumuleeritud tulem	69 258	134 084	
Aruandeaasta tulem	-38 344	-64 826	
Kokku netovara	30 914	69 258	
Kokku kohustised ja netovara	103 676	144 389	

Tulemiaruanne

(eurodes)

	2023	2022	Lisa nr
Tulud			
Annetused ja toetused	258 656	319 586	
Tulu ettevõtlusest	5 003	3 413	
Kokku tulud	263 659	322 999	
Kulud			
Sihtotstarbeliselt finantseeritud projektide otsesed kulud	-74 590	-135 470	8
Mitmesugused tegevuskulud	-85 827	-108 064	9
Tööjõukulud	-146 107	-143 991	10
Muud kulud	0	-300	
Kokku kulud	-306 524	-387 825	
Põhitegevuse tulem	-42 865	-64 826	
Intressitulud	4 521	0	
Aruandeaasta tulem	-38 344	-64 826	

Rahavoogude aruanne

(eurodes)

	2023	2022	Lisa nr
Rahavood põhitegevusest			
Põhitegevuse tulem	-42 865	-64 826	
Põhitegevusega seotud nõuete ja ettemaksete muutus	24 462	-29 393	
Põhitegevusega seotud kohustiste ja ettemaksete muutus	-58 212	-107 696	
Laekunud intressid	2 110	0	
Laekumised sihtotstarbelistest tasudest, annetustest, toetustest	58 255	16 802	
Kokku rahavood põhitegevusest	-16 250	-185 113	
Kokku rahavood	-16 250	-185 113	
Raha ja raha ekvivalendid perioodi alguses	114 839	299 952	2
Raha ja raha ekvivalentide muutus	-16 250	-185 113	
Raha ja raha ekvivalendid perioodi lõpus	98 589	114 839	2

Netovara muutuste aruanne

(eurodes)

	Kokku netovara	
	Akumuleeritud tulem	
31.12.2021	134 084	134 084
Aruandeaasta tulem	-64 826	-64 826
31.12.2022	69 258	69 258
Aruandeaasta tulem	-38 344	-38 344
31.12.2023	30 914	30 914

Raamatupidamise aastaaruande lisad

Lisa 1 Arvestuspõhimõtted

Üldine informatsioon

SA Eesti Koostöö Kogu 2023. aasta raamatupidamise aastaaruanne on koostatud kooskõlas Eesti finantsaruandluse standardiga ja avaliku sektori finantsarvestuse ja -aruandluse juhenditega. Eesti finantsaruandluse standardi põhinõuded on kehtestatud Eesti Vabariigi raamatupidamise seaduses, mida täiendavad riigi raamatupidamise üldeeskiri ja Raamatupidamise Toimkonna poolt välja antud juhendid.

SA Eesti Koostöö Kogu tulemiaruanne koostamisel on lähtutud RTJ 14 lisas toodud skeemist.

Raamatupidamise aastaaruanne on koostatud eurodes.

Raha

Raha ja selle ekvivalentidena kajastatakse bilansis „Raha“ kirjel ja rahavoogude aruandes kassas olevat sularaha ja arvelduskontode jääke.

Välisvaluutas toimunud tehingud ning välisvaluutas fikseeritud finantsvarad ja -kohustised

Välisvaluutas toimunud tehingute kajastamisel on aluseks võetud tehingu toimumise päeval ametlikult kehtinud Euroopa Keskpanga valuutakursid.

Nõuded ja ettemaksud

Nõuetena ostjate vastu kajastatakse ettevõtte tavapärase põhitegevuse käigus tekkinud lühiajalisi nõudeid. Nõudeid ostjate vastu kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuses, mis on võrdne nende nominaalväärtusega.

Kõiki muid nõudeid (viitlaekumised ja muud lühiajalised nõuded) kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuses. Lühiajaliste nõuete korrigeeritud soetusmaksumus on üldjuhul võrdne nende nominaalväärtusega (miinus tagasimaksud ning võimalikud allahindlused), mistõttu lühiajalisi nõudeid kajastatakse bilansis tõenäoliselt laekuvas summas.

Materiaalsed ja immateriaalsed põhivarad

Materiaalseks põhivaraks loetakse sihtasutuse enda majandustegevuses kasutatavaid varasid kasuliku tööeaga üle ühe aasta ja maksumusega alates 10000 eurot ühiku kohta.

Materiaalne põhivara võetakse algselt arvele tema soetusmaksumuses, mis koosneb ostuhinnast ja otseselt soetamisega seotud kulutustest, mis on vajalikud vara viimiseks tema tööseisundisse ja -asukohta. Materiaalset põhivara kajastatakse bilansis tema soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumulieeritud kulum.

Amortisatsiooni arvestamisel kasutatakse lineaarset meetodit. Amortisatsioonimäär määratakse igale põhivara objektile eraldi, sõltuvalt selle kasulikust tööeast.

Amortisatsioonimäärade vahemikud on materiaalse põhivara gruppidele järgmised:

- Arvutustehnika 20-40%
- Muu materiaalne põhivara 10-50%

Põhivarade arvelevõtmise alampiir 10000

Rendid

Kasutusrendimaksud kajastatakse rendiperioodi jooksul lineaarselt tulemiaruanDES kuluna.

Finantskohustised

Kõik finantskohustused (võlad hankijatele, viitvõlad ning muud lühiajalised võlakohustused) võetakse algselt arvele nende soetusmaksumus.

Lühiajaliste finantskohustuste korrigeeritud soetusmaksumus on üldjuhul võrdne nende nominaalväärtusega, mistõttu lühiajalisi finantskohustusi kajastatakse bilansis maksmisele kuuluvas summas.

Annetused ja toetused

Tegevuse sihtfinantseerimist kajastatakse tuluna siis, kui:

- (a) sihtfinantseerimise laekumine on praktiliselt kindel; ja
- (b) sihtfinantseerimisega seotud sisulised tingimused on täidetud.

Saadud sihtfinantseerimine, mille puhul tuluna kajastamise tingimused ei ole täidetud, kajastatakse bilansis kohustusena. Vastavat kohustust kajastatakse

bilansis lühi- või pikaajalisena olenevalt sellest, millal toimub sihtfinantseerimisega kaasnevate tingimuste täitmine.

Sihtfinantseerimisega kaasnevaid tingimusi ei loeta sisuliseks, kui nende täitmisega kaasnevad kulutused on minimaalsed ning risk, et neid ei täideta, on praktiliselt olematu.

Tulud

Tulu toodete müügist kajastatakse saadud või saadaoleva tasu õiglasel väärtuses, võttes arvesse kõiki tehtud allahindlusi ja soodustusi. Tulu toodete müügist kajastatakse siis, kui kõik olulised omandiga seotud riskid on läinud üle müüjalt ostjale, müügitulu ja tehinguga seotud kulu on usaldusväärselt määratav ning tehingust saadava tasu laekumine on tõenäoline.

Tulu teenuse müügist kajastatakse teenuse osutamise järel.

Intressitulu kajastatakse siis, kui tulu laekumine on tõenäoline ja tulu suurus on võimalik usaldusväärselt hinnata. Intressitulu kajastatakse kasutades vara sisemist intressimäära, välja arvatud juhtudel, kui intressi laekumine on ebakindel. Sellistel juhtudel arvestatakse intressitulu kassapõhiselt.

Kulud

Kulude arvestus toimub tekkepõhiselt, kui kaubad on kätte saadud või teenused osutatud.

Seotud osapooled

Aastaruandes avaldatakse informatsioon järgmiste isikutega (seotud isikud) tehtud tehingute kohta:

- 1) sihtasutuse kõrgema juhtorgani ja tegevjuhtkonna liikmed ja nende pereliikmed, kelleks loetakse vähemalt abikaasa, elukaaslane ja laps;
- 2) sihtasutused, mittetulundusühingud ja äriühingud, kelle üle punktis 1 nimetatud isikutel üksi või koos pereliikmetega on valitsev või oluline mõju.

Aruandes avaldatakse seotud isikutega tehtud tehingute informatsioon seotud isikute gruppide kaupa järgmiste tehinguliikide lõikes:

- 1) tööjõukulu, sh erisoodustuste ja maksukulu;
- 2) toetuste andmine ja saamine;
- 3) kaupade ja teenuste ost-müük;
- 4) laenude andmine ja saamine;
- 5) garantiide ja tagatiste andmine ja saamine;
- 6) muud tehingud.

Samuti tuuakse eraldi välja seotud isikute gruppidega tehtud tehingute varade ja kohustiste saldod.

Lisa 2 Raha

(eurodes)

	31.12.2023	31.12.2022
Arvelduskonto Riigikassas	98 589	114 839
Kokku raha	98 589	114 839

Lisa 3 Nõuded ja ettemaksed

(eurodes)

	31.12.2023	12 kuu jooksul	Lisa nr
Nõuded ostjate vastu	1 735	1 735	
Ostjatelt laekumata arved	1 735	1 735	
Maksude ettemaksed ja tagasinõuded	165	165	4
Muud nõuded	3 187	3 187	
Intressinõuded	2 411	2 411	
Viitlaekumised	776	776	
Kokku nõuded ja ettemaksed	5 087	5 087	
	31.12.2022	12 kuu jooksul	Lisa nr
Maksude ettemaksed ja tagasinõuded	29 546	29 546	4
Muud nõuded	4	4	
Viitlaekumised	4	4	
Kokku nõuded ja ettemaksed	29 550	29 550	

Lisa 4 Maksude ettemaksed ja maksuvõlad

(eurodes)

	31.12.2023		31.12.2022	
	Ettemaks	Maksuvõlg	Ettemaks	Maksuvõlg
Käibemaks		7		2
Üksikisiku tulumaks		2 228		9 999
Erisoodustuse tulumaks		171		156
Sotsiaalmaks		4 011		17 273
Kohustuslik kogumispension		182		987
Töötuskindlustusmaksed		191		1 153
Ettemaksukonto jääk	165		29 546	
Kokku maksude ettemaksed ja maksuvõlad	165	6 790	29 546	29 570

Lisa 5 Kasutusrent

(eurodes)

Aruandekohustuslane kui rentnik

	2023	2022

Kasutusrendikulu	10 800	10 800
Järgmiste perioodide kasutusrendikulu mittekatkestatavatest lepingutest		
	31.12.2023	31.12.2022
12 kuu jooksul	900	900

Sihtasutus tegutses renditud ruumides Toom-Kooli tänaval. Rendilepingu makseid kajastatakse lineaarselt rendikuluna rendilepingu perioodi jooksul. Rendilepingu saab lõpetada 30 päevase etteteatamisega.

Lisa 6 Võlad ja ettemaksed

(eurodes)

	31.12.2023	12 kuu jooksul	Lisa nr
Võlad tarnijatele	3 068	3 068	
Võlad töövõtjatele	4 008	4 008	
Maksuvõlad	6 790	6 790	4
Muud võlad	731	731	
Muud viitvõlad	731	731	
Kokku võlad ja ettemaksed	14 597	14 597	
	31.12.2022	12 kuu jooksul	Lisa nr
Võlad tarnijatele	2 463	2 463	
Võlad töövõtjatele	7 520	7 520	
Maksuvõlad	29 570	29 570	4
Muud võlad	601	601	
Muud viitvõlad	601	601	
Kokku võlad ja ettemaksed	40 154	40 154	

Lisa 7 Sihtotstarbelised tasud, annetused ja toetused

(eurodes)

	31.12.2021	Laekunud	Tagasi makstud	Kajastatud tulemiaruan-des	31.12.2022
	Kohustised				Kohustised
Sihtfinantseerimine tegevuskuludeks					
VPK toetus	0	184 066		184 066	0
Sotsiaalministeeriumi toetus	135 811	0		135 470	341
Toetus Rahvaalgatusveebile	17 834	16 802		0	34 636
Kokku sihtfinantseerimine tegevuskuludeks	153 645	200 868		319 536	34 977
Kokku sihtotstarbelised tasud, annetused ja toetused	153 645	200 868		319 536	34 977
	31.12.2022	Laekunud	Tagasi makstud	Kajastatud tulemiaruan-des	31.12.2023
	Kohustised				Kohustised
Sihtfinantseerimine tegevuskuludeks					
VPK toetus	0	184 066	0	184 066	0
Sotsiaalministeeriumi toetus	341	0	341	0	0
Toetus Rahvaalgatusveebile	34 636	33 347	0	49 342	18 641
Rahvaülikoolide Liidu toetus	0	13 000	0	11 476	1 524
Rahandusministeeriumi toetus	0	1 800	0	1 800	0
Siseministeeriumi toetus	0	1 472	0	1 472	0
Riigikantselei toetus	0	38 000	0	0	38 000
ERASMUS projekti toetus	0	10 500	0	10 500	0
Kokku sihtfinantseerimine tegevuskuludeks	34 977	282 185	341	258 656	58 165
Kokku sihtotstarbelised tasud, annetused ja toetused	34 977	282 185	341	258 656	58 165

Lisa 8 Sihtotstarbeliselt finantseeritud projektide otsesed kulud (eurodes)

	2023	2022
Uurimis- ja arengukulud	59 543	17 945
Tööjõukulud	10 500	117 525
Projekti ürituste ja tegevuste elluviimise kulud	4 547	0
Kokku sihtotstarbeliselt finantseeritud projektide otsesed kulud	74 590	135 470

Sihtotstarbeliselt finantseeritud projektide otseste kuludena on aruandeaastal kajastatud järgmise Eesti Inimarengu Aruande (EIA 2023) koostamisega seotud kulutusi.

2021. aastal kajastati sihtotstarbeliselt finantseeritud projektide otsese kuludena rändnäituse "Kodukoha kompass" elluviimisega seotud kulutusi ja Eesti Inimarengu Aruande (EIA 2023) koostamisega seotud kulutusi.

Lisa 9 Mitmesugused tegevuskulud

(eurodes)

	2023	2022
Üür ja rent	11 676	11 472
Mitmesugused bürookulud	1 038	1 216
Uurimis- ja arengukulud	8 244	18 635
Lähetuskulud	2 592	1 748
Koolituskulud	920	144
Riiklikud ja kohalikud maksud	630	900
Tõlke- ja trükiteenused	14 029	267
Ürituste korraldamise kulud	9 018	6 955
Info ja PR teenused	5 080	9 650
Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia kulud	22 137	46 135
Arvestus- ja auditeerimisteenused	8 112	8 112
Muud	2 351	2 830
Kokku mitmesugused tegevuskulud	85 827	108 064

Lisa 10 Tööjõukulud

(eurodes)

	2023	2022
Palgakulu	117 345	195 817
Sotsiaalmaksud	39 262	65 699
Kokku tööjõukulud	156 607	261 516
Sellest kajastatud sihtotstarbeliselt finantseeritud projektide otsese kuluna	10 500	117 525
Töötajate keskmine arv taandatuna täistööajale	4	3

Tööjõukulud jagunesid aruandeaastal töövõtu liikide osas järgmiselt:

juhatuse liikme tasud 55 887.- (2022.a.: 62 501.-)

töötasud 99 840.- (2022.a.: 74 081.-)

töövõtulepingute tasud 880.- (2022.a.: 124 934.-)

Sihtasutuses oli keskmiselt 1 juhatuse liige ja 3 töötajat.

Lisa 11 Seotud osapooled

(eurodes)

Tegev- ja kõrgemale juhtkonnale arvestatud tasud ja muud olulised soodustused		
	2023	2022
Arvestatud tasu	55 887	62 501